

โครงการกิจกรรมการเชื่อมโยง
งานวิจัยกับภาคนโยบาย

ปีที่ 1 ฉบับที่ 7 เดือนธันวาคม 2553

B u l l e t i n

TRF Policy

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ISSN 1906-943X

shutterstock

ความเชื่อมโยง...

ของวัฒนธรรมและ
อารยธรรมโบราณ
ในพื้นที่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขง
และคาบสมุทรลพตา

Contents

TRF News 4

แนะนำโครงการ
ศึกษาความเชื่อมโยงของวัฒนธรรม
ท้องถิ่นสมัยอดีตถึงปัจจุบัน
เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลวัฒนธรรม
และอารยธรรมโบราณในพื้นที่
บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงและคาบสมุทรคาบ

TRF Forum 6

เวที สกว. (TRF FORUM)

TRF Policy Research Update! 8

Editor's Note บรรณาธิการแถลง

การจัดทำจดหมายข่าว TRF Policy Bulletin เป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักของ “โครงการกิจกรรมการเชื่อมโยงงานวิจัยกับภาคนโยบาย (Policy-Research Platform: PRP)” ซึ่งเป็นโครงการที่อยู่ภายใต้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โครงการ PRP ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤษภาคม 2553 เพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกเชิงสถาบันของ สกว. ในการเชื่อมโยงงานวิจัยกับภาคนโยบาย (ฝ่ายกำหนดนโยบาย และฝ่ายปฏิบัติ) หรืออีกนัยหนึ่งคือ เพื่อเป็นช่องทางส่งผ่านงานวิจัยของ สกว. ไปสู่ภาคนโยบาย

จดหมายข่าว TRF Policy Bulletin มีการตีพิมพ์เผยแพร่เป็นประจำทุกเดือน และมีการแบ่งเนื้อหาเป็น 3 ส่วนหลักๆ ได้แก่ (1) ประเด็นการประชุม/การสัมมนา หรือโครงการ/กิจกรรมที่น่าสนใจของ สกว. ทั้งที่กำลังดำเนินการอยู่หรือได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว (2) บทสรุปจากการบรรยายของวิทยากรจากการประชุมเวที สกว. (TRF Forum) ซึ่งเป็นเวทีการนำเสนอผลการศึกษารวบรวมของนักวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. ต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และ (3) การแนะนำงานวิจัยเชิงนโยบายของ สกว. โดยนำเสนอในรูปแบบบทสรุปสั้นๆ

ในฉบับนี้ จะเริ่มด้วยการแนะนำโครงการ “ศึกษาความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมท้องถิ่นสมัยอดีตถึงปัจจุบันเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลวัฒนธรรมและอารยธรรมโบราณในพื้นที่บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงและคาบสมุทรคาบ” ซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในการที่จะทำความเข้าใจความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมระหว่างไทยกับเพื่อนบ้าน อันจะนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งและแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ส่วนที่สอง เป็นบทสรุปที่ได้จากการประชุม TRF Forum เรื่อง “วาทกรรมการสร้างชาติ การสร้างพลเมืองดีและการควบคุมแนวคิดทางศาสนาที่บิดเบือนของมาเลเซีย: นัยต่อประเทศไทย” ที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2553 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการนำเสนอผลงานของนักวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. ภายใต้โครงการ “มาเลเซีย: นัยสำคัญต่อประเทศไทย” และส่วนสุดท้ายขอแนะนำโครงการวิจัยเชิงนโยบายที่น่าสนใจ 2 เรื่องซึ่งศึกษาศักยภาพเชิงเปรียบเทียบระหว่างไทยกับเวียดนามในอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป และอุตสาหกรรมยานยนต์

สกว. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจดหมายข่าวฉบับนี้จะสามารถให้ข้อมูลทั่วไปแก่ท่านผู้อ่านเกี่ยวกับกิจกรรมการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) ที่ สกว. ให้การสนับสนุนอยู่ และหากท่านมีความสนใจรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงนโยบายของ สกว. ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความเป็นมาของโครงการวิจัย ความก้าวหน้า หรือรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ ท่านสามารถติดต่อมายัง สกว. โดยตรง หรือติดต่อผ่านโครงการ PRP ตามรายละเอียดที่อยู่บนปกหลังของจดหมายข่าวฉบับนี้

บรรณาธิการ

เวที สกว. TRF FORUM

การประชุมเวที สกว. เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2553 ที่ผ่านมา มีการเสนอผลงานวิจัยของนักวิจัย 3 ท่าน ภายใต้หัวข้อ **“วาทกรรมการสร้างชาติ การสร้างพลเมืองดี และการควบคุมแนวคิดทางศาสนาที่บิดเบือนของมาเลเซีย: นัยต่อประเทศไทย”** ซึ่งผลการวิจัยที่นักวิจัยทั้ง 3 นำเสนอเป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัย **“มาเลเซีย: นัยสำคัญต่อประเทศไทย”** จดหมายข่าว TRF Policy Bulletin ฉบับนี้จึงอยากรวบรวมประเด็นสำคัญจากงานวิจัยดังกล่าวมาสรุปให้ท่านผู้อ่านได้รับทราบโดยทั่วกัน

TRF POLICY RESEARCH Update!

งานวิจัยซึ่งนโยบายที่อยากจะนำเสนอในจดหมายข่าวฉบับนี้ เป็นงานวิจัย 2 ชิ้น ที่ศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมยานยนต์และอาหารทะเลแปรรูประหว่างไทยกับเวียดนาม โดยในช่วงหนึ่งทศวรรษที่ผ่านมาหลายฝ่ายมองว่าเวียดนามกำลังเติบโตอย่างรวดเร็วและกำลังก้าวมาเป็นคู่แข่งทางเศรษฐกิจที่สำคัญของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมหลักทั้งสองนี้ สกว. เห็นว่าการเข้าใจจุดแข็งจุดอ่อนเชิงเปรียบเทียบระหว่างอุตสาหกรรมทั้งสองของเวียดนามและของไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการประเมินความสามารถทางการแข่งขันในปัจจุบันของไทย จึงได้ให้การสนับสนุนโครงการวิจัยทั้งสองนี้

อ่านต่อหน้า 6 >>

อ่านต่อหน้า 8 >>

แนะนำโครงการ

“ศึกษาความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมท้องถิ่นสมัยอดีตถึงปัจจุบัน เพื่อพัฒนาฐานข้อมูล วัฒนธรรมและอารยธรรมโบราณในพื้นที่ บริเวณลุ่มแม่น้ำโขงและคาบสมุทรมลายา”

■ โครงการศึกษาความเชื่อมโยงของวัฒนธรรมท้องถิ่นสมัยอดีตถึงปัจจุบัน เป็นโครงการวิจัยในลักษณะสหวิทยาการที่ได้นำความรู้ทางโบราณคดีมานุษยวิทยา เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีธรณีฟิสิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเส้นทางโบราณ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับเส้นทางโบราณทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ โบราณคดี มานุษยวิทยา วัฒนธรรมสังคมของชุมชนโบราณตามแนวเส้นทางดังกล่าว และเพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการตั้งถิ่นฐาน วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และความเชื่อมโยงทางด้านต่างๆ ของชุมชนโบราณกับชุมชนปัจจุบัน

■ การศึกษาวิจัยได้ดำเนินการโดยความร่วมมือของคณะนักวิจัยจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มหาวิทยาลัยศิลปากร กรมศิลปากร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และองค์กร APSARA ประเทศกัมพูชา

■ วัตถุประสงค์หลักของโครงการนี้ ได้แก่ (1) สืบค้น รวบรวม วิเคราะห์และสรุปเรื่องราวในแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งวัฒนธรรมสมัยโบราณในประเทศไทย ตามแกนระเบียบวัฒนธรรมเหนือใต้และแกนระเบียบวัฒนธรรมตะวันออกตะวันตกตลอดจนศึกษาและรวบรวม/เรียบเรียงองค์ความรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์/

ความเชื่อมโยงของเส้นทางกับวิถีชีวิตของผู้คนที่กระจายตัวไว้ให้เป็นระบบ โดยใช้วิธีการศึกษาทางด้านโบราณคดี มานุษยวิทยาวัฒนธรรม และภูมิสารสนเทศ และ (2) จัดการเผยแพร่ข้อมูลที่ได้รับต่อไปยังสาธารณชน ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อสร้างความรู้/ความเข้าใจ ซึ่งจะสามารถก่อให้เกิดความร่วมมือในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรเส้นทางวัฒนธรรมของชาติ เหล่านี้ไว้สำหรับนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านการสร้างคุณภาพชีวิต ด้านการศึกษาและการจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาติในพื้นที่ภูมิภาค GMS และคาบสมุทรมลายา

- การศึกษาแบ่งออกเป็นสองส่วนหลักตามแนวระเบียบวัฒนธรรม ส่วนแรก ศึกษาตามแนวระเบียบวัฒนธรรมตะวันออก-ตะวันตก (พม่า ไทย ลาว เวียดนาม และกัมพูชา) ซึ่งเป็นส่วนของอารยธรรมลุ่มแม่น้ำโขง ส่วนที่สอง ศึกษาแนวระเบียบวัฒนธรรมเหนือ-ใต้ (ไทย มาเลเซีย) ซึ่งอยู่ในกลุ่มอารยธรรมบนคาบสมุทรมลายู
- เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการบูรณาการศาสตร์หลายแขนง จึงทำให้เกิดองค์ความรู้ที่ครอบคลุมในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องลักษณะทางกายภาพ ภูมิศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม โบราณคดี มานุษยวิทยา สังคมและวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจแก่นอารยธรรมทั้งสอง (มลายู และลุ่มแม่น้ำโขง) ได้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น
- ประโยชน์ของโครงการวิจัยนี้ในเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติมีอยู่หลายประการ ที่สำคัญคือ ก่อให้เกิด การรับรู้และยอมรับของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในอันที่จะนำผลงานศึกษาวิจัยไปต่อยอดเพื่อให้เกิดประโยชน์ในแง่ปฏิบัติ โดยจะเห็นได้จาก .... >>>

1. กรมศิลปากรได้ขอข้อมูลจากการวิจัยนี้ไปใช้ในการจัดทำเอกสารสำหรับการขอขึ้นทะเบียนมรดกโลกของเส้นทางอารยธรรมขอม (ได้แก่ พิมาย พนมรุ้ง เมืองต่ำ)
2. กระทรวงวัฒนธรรมขอข้อมูล และผลงานโครงการไปพัฒนาต่อยอดภายใต้นโยบายการเผยแพร่ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัฒนธรรม (Cultural Industry) เพื่อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของคนปัจจุบัน
3. เทศบาลเมืองนครศรีธรรมราช โดยได้นำผลจากการวิจัยหกเดือนแรกไปจัดทำนิทรรศการ ณ พิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช ในหัวข้อ "ผลการวิจัยของการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้จากการวิจัยสหวิทยาการ" เพื่อให้เกิดการจัดแสดงที่มีเนื้อหาทางวิชาการที่น่าสมัยพร้อมกับเนื้อหา เรื่องราวในอดีตของเมืองนครศรีธรรมราช และพื้นที่ภาคใต้โดยรวม เพื่อให้ผู้เข้าชมพิพิธภัณฑ์เมืองนครศรีธรรมราช ได้รับความรู้ในเชิงวิชาการประกอบกับความรู้ท้องถิ่น
4. ในแง่ของการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านนั้น พบว่าหลังจากการดำเนินงานตามโครงการวิจัยนี้ สมาคมวัฒนธรรมไทย - กัมพูชา ยังได้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อขยายเวลาการดำเนินการวิจัยเพิ่มภายใต้ "โครงการสืบสานวัฒนธรรมไทย - กัมพูชา" โดยจะนำผลการวิจัยดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาความสัมพันธ์ของประชาชนไทยและกัมพูชา โดยเฉพาะชุมชนที่ตั้งอยู่บนแนวถนนโบราณจากเมืองพระนครถึงเมืองพิมาย ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ชายแดนในจังหวัดบุรีรัมย์และสุรินทร์กับพื้นที่จังหวัดอุดรธานี ประเทศกัมพูชา
5. มีการเชื่อมโยงกับสถาบันวิจัยของเพื่อนบ้าน (กัมพูชา และมาเลเซีย) ทั้งในแง่ของความร่วมมือในการศึกษาวิจัย และการฝึกอบรมนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในการศึกษาวิจัยในพื้นที่ (Fieldwork)

- โครงการวิจัยในลักษณะนี้ เป็นความพยายามเชื่อมโยงใน 2 มิติ มิติแรก เป็นการเชื่อมโยงของนักวิจัยไทยจากต่างสาขาวิชา ด้านหนึ่ง เพื่อให้เกิดการบูรณาการขององค์ความรู้และแนวทางในการศึกษาที่หลากหลายและอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้เกิดการสร้างเครือข่ายนักวิชาการในประเทศ มิติที่สอง เป็นการเชื่อมโยง

ระหว่างนักวิจัยไทยกับนักวิจัยต่างประเทศ (โดยเฉพาะนักวิจัยในประเทศเพื่อนบ้าน) ซึ่งเป็นแนวทางนำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้และประสบการณ์ อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการที่เพิ่มขึ้นในอนาคต โดยการเชื่อมโยงทั้ง 2 มิติดังกล่าวเป็นหนึ่ง ในแนวทางที่ สกว. ให้ความสำคัญในปัจจุบัน

หมายเหตุ : สามารถติดต่อขอรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ งานวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โทร. 0 2278 8205

เวที สทว. (TRF FORUM)

1. การควบคุมแนวคิดทางศาสนาที่บิดเบือนในรัฐกลันตัน : กรณีศึกษา การควบคุมดูแลกลุ่มแนวคิดอัลนักชาบันดีย์ นำเสนอโดย ดร. อิบรอฮิม สือแม (มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา)

- งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษานโยบายและแนวปฏิบัติของรัฐบาลกลันตันของมาเลเซียในการควบคุมกลุ่มแนวคิดอัลนักชาบันดีย์ ซึ่งเป็นกลุ่มสอนศาสนาแขนงหนึ่ง เพื่อให้การสอนศาสนาเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้อง ตามหลักศาสนาอิสลาม และป้องกันการถ่ายทอดแนวคิดทางศาสนาที่บิดเบือนไปจากหลักการอิสลาม
- ในด้านนโยบาย รัฐบาลกลันตันซึ่งปกครองโดยพรรคปาส (Parti Islam Se Malaysia: PAS) นั้น มีแนวทางที่จะมุ่งเปลี่ยนรัฐกลันตันให้เป็นรัฐอิสลาม (Islamic State) และได้ออกกฎหมายและข้อบังคับต่างๆ บนพื้นฐานกฎหมายอิสลาม และนำมาใช้แทนกฎหมายทั่วไป โดยมีสำนักงานคณะกรรมการอิสลามแห่งรัฐกลันตันเป็นหน่วยงานที่ดูแลให้มีการดำเนินการตามนโยบาย
- ในทางปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการอิสลามแห่งรัฐกลันตันจะมอบหมายงานต่างๆ ให้กับกรมกิจการศาสนาอิสลามเป็นผู้ดำเนินงาน ซึ่งกรมนี้จะทำงานร่วมกับอีก 6 หน่วยงาน ได้แก่ (1) กรมกิจการศาสนาอิสลาม (2) แผนกอากีตะห์และชาอริอะห์ ฝ่ายวิจัย (3) ฝ่ายบังคับคดี (4) ฝ่ายรับคำฟ้อง (5) ฝ่ายดะวะห์ และ (6) ศาลชาอริอะห์
- รัฐกลันตัน มีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่าแนวคิดที่บิดเบือนเป็นอย่างไร ประกอบด้วย 58 คุณลักษณะของแนวคิดบิดเบือนที่ระบุโดยยาكيم (JAKIM) ซึ่งถือเป็นกรอบทั่วไปในการตัดสินความบิดเบือนของแต่ละกลุ่มแนวคิดที่มีอยู่ในประเทศมาเลเซีย
- แนวคิด นักชาบันดีย์นี้มีต้นกำเนิดจากอาหรับ ซึ่งเป็นสายหนึ่งของพวกโซฟี ปัจจุบันเป็นหนึ่งในสองแนวคิดที่มีการเผยแพร่อย่างกว้างขวาง และมีอิทธิพลอย่างมากในประเทศมาเลเซีย แนวคิดนี้ ถูกเผยแพร่ในประเทศมาเลเซีย โดยบรรดานักเรียนศาสนาที่จบมาจากประเทศอินโดนีเซีย แนวคิดอัลนักชาบันดีย์ได้เข้ามาในรัฐกลันตันเมื่อเกือบ 100 ปีที่ผ่านมา
- JAKIM ในฐานะหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบโดยตรงในการติดตามและตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการบิดเบือนของแนวคิดต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศมาเลเซียได้วินิจฉัยว่ากลุ่มแนวคิดอัลนักชาบันดีย์เป็นแนวคิดบิดเบือน และเผยแพร่ผลการวินิจฉัยเหล่านั้นผ่านสื่อต่างๆ โดยเฉพาะเว็บไซต์ที่มีการจัดทำเฉพาะเพื่อเผยแพร่ข้อมูลของสำนักงานฯ แต่การนำผลการวินิจฉัยไปปฏิบัติใช้นั้นเป็นสิทธิของรัฐบาลของแต่ละรัฐที่จะทำตามหรืออาจมีการวินิจฉัยเป็นอย่างอื่น

■ ในกรณีของแนวคิดอัลนักชาบันดีย์ในรัฐกลันตันนั้น กำลังอยู่ในการติดตามของแผนกอากีตะห์และชาอริอะห์ ปัจจุบันยังไม่มี การพิจารณาและวินิจฉัยเรื่องการบิดเบือนต่อแนวคิดนี้ เพราะหลักฐานที่ยังไม่เพียงพอที่จะเอาผิดและดำเนินคดีกับกลุ่มแนวคิดนี้ได้ ทั้งนี้เพราะการจะเอาผิดกับกลุ่มที่ต้องสงสัยว่าเป็นแนวคิดทางศาสนาที่บิดเบือนนั้น จะต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อไม่ให้เกิดความไม่ยุติธรรมกับฝ่ายที่ตกเป็น ผู้ต้องสงสัย โดยฝ่ายรัฐจะต้องดำเนินการตามมาตรฐาน 7 ขั้นตอนอย่างเคร่งครัด ได้แก่ การรับเรื่องร้องเรียน การตรวจสอบเบื้องต้น การสอบสวน การตรวจสอบหลักฐาน การจับกุมและฟ้องศาล การพิจารณาคดี การเนรเทศกักต้อนหรือลงอาญา

■ การศึกษาแนวทางการควบคุมแนวคิดที่บิดเบือนในรัฐกลันตันมีนัยสำคัญต่อประเทศไทย โดยเฉพาะในแง่ของการจัดการกับการเผยแพร่แนวคิดทางศาสนาที่มีผลต่อความมั่นคงของประเทศ ผู้วิจัยเห็นว่า (1) รัฐบาลควรมีนโยบายและแนวทางการควบคุมและกำกับดูแลกลุ่มแนวคิดหรือลัทธิต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศอย่างเป็นรูปธรรม (2) ควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับแนวคิดและลัทธิต่างๆ โดยเฉพาะ (3) ควรมีกฎหมายเฉพาะในการควบคุมแนวคิดทางศาสนา หรือในการบริหารจัดการเรื่องเกี่ยวกับศาสนามากกว่าที่เป็นอยู่ (4) ควรมีการออกใบอนุญาตในการประกอบการสอนเกี่ยวกับศาสนาตามสถานที่ต่างๆ ซึ่งผู้ที่จะทำการสอนศาสนานั้นจำเป็นต้องสอนสิ่งที่ถูกต้องตามที่ปรากฏในหนังสือที่ยอมรับโดยนักวิชาการอิสลามที่เป็นที่ยอมรับของโลกมุสลิม และไม่ทำการสอนในสิ่งที่อาจสร้างปัญหาแก่สังคมทั่วไป และ (5) ต้องมีการกำหนดแนวทางการดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนในการจัดการกับกลุ่มที่ต้องสงสัย เพื่อไม่ให้เกิดความไม่ยุติธรรมกับกลุ่มศาสนา อันจะนำไปสู่การต่อต้านและปัญหาความมั่นคงตามมาได้

2. วาทกรรมเรื่องของชาติ การสร้างชาติ และวีรบุรุษของมาเลเซีย: ศึกษาผ่านแบบเรียนประวัติศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา นำเสนอโดย ดร.นุমান หะยีบะแซ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี)

- แบบเรียนหรือตำราเรียนถือได้ว่าเป็นวาทกรรมที่ภาครัฐพยายามสร้างขึ้นมาก เพื่อปลูกจิตสำนึกในการเข้าใจที่มาที่ไปของชาติ พร้อมกับปลูกฝังให้ประชาชนรักชาติ การศึกษาเรื่องของชาติ การสร้างชาติ และวีรบุรุษของมาเลเซีย โดยศึกษาผ่านแบบเรียนประวัติศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา ถือเป็นงานที่มีความสำคัญในการที่จะได้ทราบถึงแนวคิดและอุดมการณ์ที่รัฐต้องการปลูกฝังและถ่ายทอดให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ ซึ่งการศึกษาในกรณีนี้ยังไม่เคยมีมาก่อน และถือได้ว่าเป็นการเปิดพรมแดนความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่มีประวัติศาสตร์ร่วมกันมาหลายศตวรรษ
- ประวัติศาสตร์ในแบบเรียนของประเทศมาเลเซียเป็นความพยายามของรัฐที่จะถ่ายทอดความรู้ที่ผสมผสานกับแนวคิดและความตระหนักในการรักชาติ (Patriotism) และความมีเอกภาพภายในรัฐ แม้ว่าประเทศมาเลเซียจะเริ่มต้นด้วยการเป็นรัฐมลายู แต่เนื่องจากมาเลเซียมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน โดยเฉพาะในช่วงที่ตกเป็นอาณานิคมของต่างชาติเป็นเวลานานนับศตวรรษ ทำให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนไปจากสังคมวัฒนธรรมเดี่ยวมาเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม รัฐมาเลเซียจึงต้องคำนึงถึงชาติพันธุ์อื่นในการขับเคลื่อนประเทศไปข้างหน้า และต้องรักษาเสถียรภาพในรัฐให้ได้มากที่สุด ขณะเดียวกันก็ต้องรักษาความเป็นเจ้าของพื้นที่ไว้
- วาทกรรมเรื่องของชาติ การสร้างชาติ และวีรบุรุษ ซึ่งถูกสร้างขึ้นโดยแบบเรียนทางประวัติศาสตร์ของมาเลเซียเป็นเครื่องมือทางอำนาจของรัฐบาลมาเลเซียในการกำหนดกรอบให้คนในชาติมีความตระหนักรู้ร่วมกันถึงที่มาที่ไปของชาติมาเลเซีย ที่มาของการสร้างวาทกรรมเหล่านี้ที่สำคัญคือ การที่มาเลเซียเป็นประเทศที่เพิ่งจะเป็นอิสระจากการเป็นอาณานิคมที่ยาวนาน และเป็นประเทศ

ที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างวาทกรรมร่วมเพื่อให้ประชาชนมาเลเซียเกิดสำนึกในความเป็นชาติที่เป็นเอกภาพ

- ลักษณะเด่นของวาทกรรมเรื่องชาติและวีรบุรุษของมาเลเซียคือ การตระหนักถึงความจริงในเรื่องการเป็นพหุสังคมของมาเลเซีย ดังนั้นในแบบเรียนประวัติศาสตร์ของมาเลเซียจะมีการเปิดพื้นที่ให้กับชนชาติ และบุคคลกลุ่มต่างๆ ด้วย เช่น ในแบบเรียนประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวกับวีรบุรุษ/วีรสตรีของมาเลเซียจะมีการเน้นในเรื่องการเสียสละและการทำงานร่วมกันเพื่อเรียกร้องเอกราชของผู้นำชาติมลายู จีน และอินเดีย นอกจากนั้นก็จะแสดงให้เห็นถึงบทบาทของเพศหญิงในการต่อสู้เพื่อเอกราชเคียงบ่าเคียงไหล่กับเพศชายเป็นต้น
  - แม้ว่าประวัติศาสตร์ในแบบเรียนจะมีวัตถุประสงค์เฉพาะกาลที่ต่างจากประวัติศาสตร์เชิงวิชาการที่นักประวัติศาสตร์พยายามศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีบางประเด็นที่มีการวิเคราะห์หรือแม้แต่มิชอบเท็จจริงที่ต่างออกไปจากข้อเท็จจริงที่พบในแบบเรียนประวัติศาสตร์ แต่รัฐก็มีความจำเป็นที่จะต้องคงเนื้อหาในแบบเรียนประวัติศาสตร์ไว้จนกว่าจะมีคำอธิบายอื่นที่ชัดเจน และสอดคล้องกับผลประโยชน์แห่งชาติที่รัฐเป็นผู้ให้คำจำกัดความ
- ### 3. นิพนธ์การในอิสลาม: กรณีศึกษาการนำเพลงอาเนาซิดไปใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนศรีกิบลัต เขตโกตาบารู รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย นำเสนอ โดย อ.อิสมาอิล อาเนาะกาแซ (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี)
- การศึกษานันทนาการในศาสนาอิสลามมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อให้เข้าใจทัศนะของนักวิชาการมุสลิมที่เกี่ยวกับนันทนาการเพลงอาเนาซิด (2) เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาและรูปแบบของเพลงอาเนาซิดที่ใช้ในโรงเรียนศรีกิบลัต และ (3) เพื่อให้ทราบถึงความสอดคล้องของเนื้อหาเพลงอาเนาซิดปัจจุบันกับหลักคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม

- เพลงอาเนาซิดเริ่มเผยแพร่ในประเทศอินโดนีเซีย ในลักษณะการอ่านทำนองเสนาะของกลอนซึ่งเรียกว่า กะซิดะฮ์ เรอบะนา (Qasidah Rebana) ซึ่งแพร่หลายในเกาะชวาโดยเฉพาะเมืองจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซียในช่วงทศวรรษ 1970 และในช่วงเวลาเดียวกันนี้เองเพลงอาเนาซิดก็ได้ขยายเข้ามาในมาเลเซีย จนกระทั่งมีกลุ่มอาเนาซิดที่สามารถออกอัลบั้มต่างๆ มากมาย ในปี 1978 ด่วนฮัจยีญาลีดีร์ บิน อับดุลราฮิม ได้ก่อตั้งวงอาเนาซิด Noor El-Kawakib ที่สามารถออกเทปบันทึกเสียงและแผ่นบันทึกเสียง และจากการพัฒนาของเพลงอาเนาซิดในประเทศมาเลเซียจึงทำให้มีการจัดกิจกรรมมากมายที่เกี่ยวกับเพลงอาเนาซิด ต่อมาในปี 1997 ได้มีการก่อตั้งกลุ่มอาเนาซิดร่วมสมัยครั้งแรกในมาเลเซียในรูปแบบการบันเทิงที่มีการสรรเสริญพระเจ้าและกล่าวถึงคุณค่าของอิสลาม จนกระทั่งปัจจุบันเพลงอาเนาซิดได้แพร่กระจายไปทั่วมาเลเซีย เพราะเยาวชนรุ่นใหม่ได้ใช้เพลงอาเนาซิดเป็นสื่อหนึ่งของการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม
- รัฐมาเลเซียมีการกำกับดูแลเพลงอาเนาซิดอย่างเข้มข้นเนื่องจากเพลงดังกล่าวมีเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม โดยรัฐบาลได้ออกกฎหมายหลายฉบับเพื่อควบคุมให้กิจกรรมนันทนาการผ่านเพลงอาเนาซิด มีความสอดคล้องและไม่บิดเบือนคำสอนทางศาสนา ซึ่งกฎหมายเหล่านั้น ได้แก่ ระเบียบว่าด้วยหมายกำหนดการแสดง ระเบียบว่าด้วยเครื่องดนตรีประกอบเพลงอาเนาซิด ระเบียบว่าด้วยเนื้อหาเพลงอาเนาซิด ระเบียบว่าด้วยวิธีการนำเสนอ ระเบียบว่าด้วยลีลาการแสดง และระเบียบว่าด้วยผู้รับผิดชอบหรือเจ้าภาพ
- จากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่ารัฐไทยสามารถนำเพลงอาเนาซิดเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเผยแพร่คำสอนที่ถูกต้องให้แก่เยาวชนมุสลิม อย่างไรก็ตาม รัฐจะต้องควบคุมไม่ให้เกิดการผลิตเพลงดังกล่าวขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม

TRF POLICY RESEARCH UPDATE!

1. การศึกษาเปรียบเทียบศักยภาพทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศไทยและเวียดนาม: อุตสาหกรรมยานยนต์ โดย ดร. สรียา ชัยรัตนานนท์ และคณะ

- โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นคู่ค้าและคู่แข่งทางการค้าของอุตสาหกรรมยานยนต์ในเชิงเปรียบเทียบระหว่างประเทศเวียดนามกับประเทศไทย และศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่ออุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศไทยภายหลังจากที่เวียดนามเข้าเป็นสมาชิก WTO ในปี 2550 ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษามาใช้กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์เพื่อรักษาความได้เปรียบของไทยต่อเวียดนาม และเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการในเวทีการค้าโลก
- จากการวิเคราะห์โดยใช้ดัชนีความได้เปรียบที่ปรากฏ (RCA) ซึ่งเปรียบเทียบการขยายตัวของการผลิตและการส่งออกยานยนต์ของไทยและเวียดนามกับการขยายตัวของการผลิตและการส่งออกยานยนต์โลก พบว่าอุตสาหกรรมยานยนต์ไทยยังคงมีศักยภาพทางการผลิตและการค้าสูงกว่าเวียดนามในเกือบทุกหมวดย่อยของอุตสาหกรรมยานยนต์ ยกเว้นในอุตสาหกรรมชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์
- ในการวิเคราะห์ส่วนแบ่งตลาดคงที่ (CMS) พบว่า ไทยมีการขยายตัวของส่งออกสินค้าเนื่องจากปัจจัยจากการเติบโตของตลาดสูงกว่าเวียดนามทุกรายการ ยกเว้นชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ ที่การขยายตัวของส่งออกของไทยเกิดจากขีดความสามารถที่สูงขึ้นและการผลิตที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือการขยายตัวของส่งออกของอุตสาหกรรมยานยนต์ของเวียดนามเกิดจากการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมยานยนต์และการผลิตที่เพิ่มขึ้นมากกว่าการขยายตัวของตลาดซึ่งค่อนข้างแตกต่างจากกรณีของไทย
- จากการวิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน-โอกาส-ความท้าทาย (SWOT Analysis) พบว่า ถึงแม้ในปัจจุบันศักยภาพของอุตสาหกรรมยานยนต์ไทยจะมีจุดแข็งด้านเทคโนโลยีที่สูงกว่า มีแรงงานที่มีฝีมือและมีผลิตภาพแรงงานสูง และมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการที่เข้มแข็งกว่าประเทศเวียดนาม แต่ไทยก็ยังมีข้อเสียเปรียบในเรื่องของความสมบูรณ์ทางทรัพยากร อัตราค่าจ้าง (เวียดนามถูกกว่า) และเสถียรภาพทางการเมือง นอกจากนี้ หากพิจารณาดัชนีการพัฒนาขีดความสามารถทางการแข่งขันของเวียดนามแล้วพบว่า มีดัชนีที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลังจากที่เวียดนามเข้าเป็นสมาชิก WTO ก็ทำให้การลงทุนของต่างชาติในเวียดนามเพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งน่าจะคาดการณ์ได้ว่าอุตสาหกรรมยานยนต์ของเวียดนามจะก้าวขึ้นมาท้าทายอุตสาหกรรมยานยนต์ไทยได้ในอนาคต
- กล่าวโดยสรุป ในปัจจุบันเวียดนามมีศักยภาพการเป็นคู่ค้ามากกว่าคู่แข่งของไทย เนื่องจากการพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์จำเป็นต้องใช้เวลาและการลงทุนในด้านต่างๆ ค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทยไม่ควรละเลยที่จะพัฒนาศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมยานยนต์ เพราะเวียดนามกำลังพัฒนาศักยภาพของตนในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงบทบาทไปเป็นประเทศที่มีศักยภาพเป็นคู่แข่งของไทยได้ในอนาคต

2. การศึกษาเชิงเปรียบเทียบในเชิงคู่แข่งและคู่ค้าระหว่างประเทศเวียดนามและไทยในกลุ่มสินค้าอาหารทะเลแปรรูป โดย ดร. ณัฐชา เพชรธากุล และคณะ

- งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายเศรษฐกิจมหภาคและนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศของประเทศไทยและเวียดนามในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสินค้าอาหารทะเลแปรรูป และเพื่อศึกษาพลวัตและศักยภาพเชิงเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและเวียดนามในกลุ่มสินค้านี้ อันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะทางนโยบายต่อรัฐบาลไทยเพื่อส่งเสริมกลุ่มผู้ประกอบการ รวมถึงนโยบายของไทยต่อเวียดนามในฐานะคู่แข่งและคู่ค้าในกลุ่มสินค้านี้
- ผลการศึกษาพบว่าอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป โดยเฉพาะกุ้งแปรรูปและปลาทูน่ากระป๋องของไทยยังมีข้อได้เปรียบเชิงแข่งขันต่อเวียดนามหลายประการ เช่น ความเข้มแข็งในองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตรและการแปรรูปอาหาร นอกจากนี้ไทยยังได้เปรียบจากการเข้าสู่ตลาดก่อน และมีมาตรฐานคุณภาพสินค้าในตลาดโลกสูงกว่าเวียดนามที่ยังเป็นรองไทยทั้งในด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาสินค้า กระบวนการผลิต และการสร้างมูลค่าเพิ่ม
- คณะผู้ศึกษาเห็นว่า ประเทศไทยและเวียดนาม ควรร่วมมือกันในรูปแบบการเป็นพันธมิตรทางการค้า เพื่อใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของแต่ละฝ่าย เช่น ไทยมีข้อจำกัดเรื่องปริมาณวัตถุดิบและต้นทุนแรงงาน ซึ่งอาจสามารถใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบและแรงงานที่มีมากกว่าและถูกกว่าของเวียดนาม ในขณะที่เวียดนามก็จะได้รับประโยชน์จากการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีจากไทย รวมทั้งการนำเข้าลูกกุ้งและเครื่องจักรในการแปรรูปอาหารทะเลจากไทย เป็นต้น